

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 421-422/2508

นายวินัย อิศวिरานนท์โจทก์ นายทิม พูนเล็ก ที่ ๑ นางลี พูนเล็ก ที่ ๒ นางสาวฉลวย พูนเล็ก ที่ ๓ จำเลย นายทิม พูนเล็ก ที่ ๑ นางลี พูนเล็ก ที่ ๒ นางสาวฉลวย พูนเล็ก ที่ ๓ โจทก์ นายวินัย อิศวिरานนท์จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 55, ป.พ.พ. มาตรา 1435, ป.พ.พ. มาตรา 1436, ป.พ.พ. มาตรา 1438, ป.พ.พ. มาตรา 1439, ป.พ.พ. มาตรา 1441, ป.พ.พ. มาตรา 1442, ป.พ.พ. มาตรา 1449

ย่อ / หลักกฎหมาย

(1) ในสำนวนแรกที่โจทก์ฟ้องจำเลยว่าผิดสัญญาหมั้น เรียกค่าสินสอดของหมั้นและค่าทดแทนโดยอ้างว่าจำเลยไม่ส่งตัวจำเลยที่ 3 ให้กลับนอนกับโจทก์ และไม่จัดการให้ไปจดทะเบียนสมรส โดยจำเลยที่ 3 ได้หลบหนีไปเสีย นั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 - 2 ซึ่งเป็นบิดามารดาของจำเลยที่ 3 มิได้รู้เห็นเป็นใจให้จำเลยที่ 3 หลบหนีไป ตรงข้ามยังได้จัดการส่งตัวจำเลยที่ 3 เข้าห้องเรือนหอร่วมกับโจทก์ และเมื่อโจทก์บอกจำเลยที่ 2 - 3 ให้จัดการเรื่องจดทะเบียนสมรสแล้วจำเลยได้ขอผิดเป็นวันหลัง โจทก์ก็ไม่เร่งรัด ครั้นแต่งงานได้ 3 วัน เมื่อโจทก์และจำเลยที่ 3 เดินทางผ่านอำเภอ โจทก์ก็ไม่ชวนจำเลยที่ 3 ให้แวะเข้าไปจดทะเบียน ซึ่งเห็นได้ว่าโจทก์ไม่สนใจนำพาต่อการจดทะเบียนเอง เช่นนี้ โจทก์ยังไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าสินสอดของหมั้นและค่าทดแทน (2) ส่วนในสำนวนหลังที่จำเลยกลับฟ้องโจทก์ว่าโจทก์ผิดสัญญาไม่ยอมไปจดทะเบียนสมรส และเรียกค่าเสียหายนั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า การที่โจทก์ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ 3 นั้น จะปรับเป็นความผิดของโจทก์มิได้ เพราะภายหลังพิธีแต่งงานแล้ว จำเลยที่ 3 ได้ร่วมอยู่กินกลับนอนกับโจทก์ได้เพียง 3 วันแล้วก็หลบหนีไปเพราะทนต่อวิธีร่วมประเวณีของโจทก์มิได้ จนเกิดฟ้องร้องกันขึ้นแล้ว จำเลยที่ 3 จึงกลับใจจะขออยู่กินฉันสามีภรรยากับโจทก์ โดยขอให้ไปจดทะเบียนสมรสแต่โจทก์ไม่ยินยอมเพราะเกรงจำเลยที่ 3 จะทำเช่นเดิม เช่นนี้ จะถือว่าโจทก์ผิดสัญญาหมั้นนั้นจะต้องใช้ค่าเสียหายตามที่จำเลยฟ้องโจทก์และเรียกร้องมานั้นหาได้ไม่

คำพิพากษา

คดีสองสำนวนนี้ ศาลชั้นต้นรวมพิจารณาพิพากษามาด้วยกัน เรียกนายวินัยว่าโจทก์ เรียกนายทิมกับพวกว่าจำเลย สำนวนแรก โจทก์ฟ้องจำเลยผิดสัญญาจะสมรส โดยอ้างว่าไม่ส่งตัวจำเลยที่ ๓ ให้กลับนอนกับโจทก์ และไม่ยอมไปจดทะเบียนสมรส ขอให้คืนสินสอดทองหมั้น เงินค่ารับไหว้ กับใช้ค่าทดแทนความเสียหาย จำเลยให้การปฏิเสธและต่อสู้ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง สำนวนหลังจำเลยทั้ง ๓ กลับฟ้องโจทก์ว่าทำทารุณก่อนร่วมประเวณีทุกครั้ง จำเลยที่ ๓ ทนความเจ็บปวดไม่ได้จึงแยกจากโจทก์ไปชั่วคราว และทางฝ่ายจำเลยขอให้ไปจดทะเบียนสมรส โจทก์กลับไม่ยอมทำให้ได้รับความเสียหาย คือ ค่าเลี้ยงอาหารวันแต่งงาน ค่ารับไหว้ ค่าเสียชื่อเสียง และความบริสุทธิ์ของจำเลยที่ ๓ ขอให้ชดใช้ โจทก์ให้การปฏิเสธต่อสู้หลายประการ ศาลแพ่งพิพากษาแล้ววินิจฉัยว่าที่จำเลยว่าโจทก์ร่วมประเวณีด้วยความทารุณและวิธการเยี่ยงสัตว์ป่าและทำการทารุณเสียก่อนจึงร่วมประเวณีด้วยนั้น ไม่เห็นว่าเป็นเรื่องวิธการหรือการทำทารุณอย่างใด การที่จำเลยที่ ๓ ไม่ยอมร่วมประเวณีกับโจทก์อย่างสามีภรรยา หลบหนีไปเสียไม่ส่งข่าวให้ทราบ เป็นการแสดงให้เห็นว่าไม่ประสงค์จะสมรสกับโจทก์ จึงผิดสัญญาหมั้น สัญญาหมั้นระหว่างโจทก์จำเลยจึงระงับไป การที่เสนอขอสมรสใหม่โจทก์ชอบที่จะบอกปิดเสียได้ พิพากษาให้จำเลยร่วมกันใช้

ค่าทดแทน คืนเงินของหมั้นค่าสินสอดให้โจทก์ จำเลยทั้ง ๓ อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยเบื้องต้นว่า โจทก์ได้ร่วมประเวณีกับจำเลยที่ ๓ หรือไม่ เมื่อวินิจฉัยแล้ว ศาลอุทธรณ์เชื่อว่าจำเลยที่ ๓ ได้เสียกับโจทก์แล้ว แล้ววินิจฉัยต่อไปว่า การที่ไม่มีการจดทะเบียนสมรสกันนั้น จะปรับเป็นความผิดของฝ่ายจำเลยหาได้ไม่ โดยเฉพาะจำเลยที่ ๑ - ๒ ซึ่งเป็นบิดามารทาก็ได้นำตัวจำเลยที่ ๓ ส่งให้โจทก์แล้ว มิได้รู้เห็นในการที่จำเลยที่ ๓ หลบหนี การจดทะเบียนก็เป็นสิ่งที่เข้าใจกันว่าจะได้กระทำในภายหลัง การที่จำเลยที่ ๓ หลบหนีไปก็เพราะทนการปฏิบัติในการหลับนอนของโจทก์ไม่ได้ นั่น จะถือว่าเป็นความผิดของจำเลยที่ ๓ ไม่ถนัดเห็นว่าโจทก์จะฟ้องเรียกเงินสินสอดทองหมั้นคืน และเรียกค่าทดแทนใด ๆ จากจำเลยหาได้ไม่ ส่วนคำฟ้องของจำเลยศาลอุทธรณ์เห็นว่า ที่โจทก์ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกัน น่าจะเป็นการฟ้องแก้แค้นใจที่โจทก์หลับนอนกับจำเลยที่ ๓ ด้วยวิธีดังจำเลยที่ ๓ ให้การ อาจรู้นแรงไปบ้างในความรู้สึกของจำเลยที่ ๓ แต่ก็ยังไม่ถึงกับเป็นการทารุณวิธการเยี่ยงสัตว์ป่าอย่างใด การที่จำเลยที่ ๓ หลบหนีไม่รู้ไปอยู่แห่งใด ทำให้โจทก์เห็นว่าจะอยู่กินต่อไปคงไม่ราบรื่น จึงไม่ยอมจดทะเบียนสมรสด้วย จะเหมาว่าเป็นความผิดของโจทก์หาได้ไม่ โจทก์ไม่ควรถูกชำระค่าทดแทน และเห็นว่า หากโจทก์จะต้องชดใช้ค่าทดแทนใด ๆ เงินของหมั้นก็เป็นค่าทดแทนเพียงพอแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๓๙ พินาศกษาแก้ให้ยกฟ้องของโจทก์ และของจำเลยทั้งสองสำนวน โจทก์และจำเลยทั้ง ๓ ฎีกา ศาลฎีกาได้ตั้งประเด็นข้อแรกเพื่อวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์ได้ร่วมประเวณีกับจำเลยที่ ๓ แล้วหรือไม่ แล้ววินิจฉัยมีความสำคัญตอนหนึ่งว่า โดยเหตุผลธรรมดาแล้ว เป็นการผิดวิสัยที่ชายหนุ่มหญิงสาวเช่นโจทก์และจำเลยที่ ๓ อยู่ด้วยกันตามลำพังสองต่อสองจะไม่ร่วมหลับนอนด้วยกัน จะว่าจำเลยที่ ๓ ไม่พอใจโจทก์ โฉนจึงยอมให้ถูกส่งตัวเข้าห้องอยู่ร่วมกับโจทก์ จะบิดพลิ้วเสียแต่แรกก็ยังทำได้ จำเลยขอให้โจทก์สาบานต่อหน้าพระแก้วมรกตว่า ไม่เคยร่วมหลับนอนกับจำเลยที่ ๓ โจทก์ก็เกลี้ยให้เอาตัวจำเลยที่ ๓ ไปสาบานด้วยทั้งที่ยังหาตัวไม่พบ ศาลฎีกาจึงเชื่อว่าโจทก์ได้ร่วมหลับนอนกับจำเลยที่ ๓ แล้ว ข้อที่โจทก์หาว่าจำเลยทั้ง ๓ ผิดสัญญา เพราะไม่จัดการให้จำเลยที่ ๓ จดทะเบียนสมรสกับโจทก์นั้น เฉพาะตัวจำเลยที่ ๑ - ๒ ซึ่งเป็นบิดามารดาของจำเลยที่ ๓ ไม่มีพยานหลักฐานแสดงให้เห็นได้เลยว่ามีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจให้จำเลยที่ ๓ หลบหนี ตรงข้ามยังได้จัดการส่งตัวจำเลยที่ ๓ เข้าห้องเรือนหอร่วมกับโจทก์ ตัวโจทก์เองก็เบิกความว่า รุ่งขึ้นจากวันแต่งงาน โจทก์ได้พบกับจำเลยที่ ๒ - ๓ ขอให้ไปจัดการจดทะเบียนสมรสกันเสียจะได้ไม่ยุ่งยาก จำเลยที่ ๒ ว่า เอาไว้วันหลังโจทก์ก็ไม่เร่งรัดอะไร และเมื่อโจทก์กับจำเลยที่ ๓ ผ่านอำเภอกะทะมูมแบบในวันี่สามจากแต่งงานกันไปแล้ว โจทก์ก็ไม่ได้ชวนจำเลยที่ ๓ แวะเข้าไปจดทะเบียนสมรส เห็นได้ว่าโจทก์ไม่สนใจนำพาต่อการจดทะเบียนสมรส ส่วนการที่จำเลยที่ ๓ ทนต่อการปฏิบัติของโจทก์ในเวลาร่วมประเวณีไม่ได้จึงหลบหนีไปเสีย จะปรับเอาเป็นความผิดแก่จำเลยคนใดหาได้ไม่ โจทก์จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินสินสอดของหมั้นและค่าทดแทนใด ๆ จากจำเลย ส่วนฎีกาของจำเลยทั้งสามที่หาว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา ไม่ยอมไปจดทะเบียนสมรสและเรียกร้องค่าเสียหายด้วยนั้น ศาลฎีกาเห็นว่า การที่โจทก์ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ ๓ จะปรับเป็นความผิดของโจทก์ยังไม่ได้ เพราะหลังจากพิธีแต่งงานตามประเพณีแล้ว จำเลยที่ ๓ ได้ร่วมอยู่กินหลับนอนกับโจทก์ได้เพียงสามวันแล้วก็หลบหนีไป เพราะทนต่อการปฏิบัติของโจทก์ในระหว่างร่วมประเวณีไม่ได้ จนเกิดฟ้องร้องคดีขึ้นแล้ว จำเลยที่ ๓ จึงกลับใจจะขออยู่กินฉันสามีภรรยากับโจทก์ โดยขอให้ไปจดทะเบียนสมรส ซึ่งโจทก์ไม่ยินยอม เพราะเกรงจำเลยที่ ๓ จะกระทำเช่นเดิม ก็มีเหตุผลฟังได้ ฎีกาของจำเลยทั้งสามฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

องค์คณะ

เชื้อ คงคากุล · เสนอ บุญยเกียรติ · ห้วน ประชาบาล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/421-422/2508>